BÁO CÁO SỬ DỤNG TRÍ TUỆ NHÂN TẠO (AI) CÓ TRÁCH NHIỆM TRONG HỌC TẬP VÀ NGHIÊN CỨU

PHẦN I: CHÍNH SÁCH CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ- ĐHQGHN VỀ VIỆC SỬ DỤNG AI TRONG HỌC TẬP VÀ NGHIÊN CỨU.

Qua rà soát các văn bản hiện hành, UEB hiện chưa ban hành một chính sách độc lập về việc sử dụng AI trong học tập và nghiên cứu. Tuy nhiên, các nguyên tắc liên quan đến đạo đức học thuật đã được quy định trong Quy chế đào tạo và Quy định về xử lý kỷ luật sinh viên có thể áp dụng trực tiếp cho việc sử dụng AI, bao gồm:

- Nguyên tắc liêm chính học thuật: Nghiêm cấm mọi hình thức gian lận trong học tập và đánh giá.
- Quy định về trích dẫn: Bắt buộc ghi rõ và đầy đủ nguồn tham khảo đối với mọi nội dung sử dụng.
- Quyền sở hữu trí tuệ: Bài làm phải phản ánh đóng góp trí tuệ thực chất của sinh viên.

Từ góc độ cá nhân, có thể nhận thấy rằng định hướng của nhà trường là phù hợp với bối cảnh giáo dục hiện đại. Dù vậy, trong tương lai, việc ban hành các hướng dẫn cụ thể hơn về cách sử dụng và trích dẫn AI trong từng loại nhiệm vụ học tập sẽ giúp sinh viên tránh được những vi phạm không chủ ý và sử dụng AI một cách hiệu quả hơn.

PHẦN II. THỰC HIỆN NHIỆM VỤ HỌC TẬP VỚI SỰ HỖ TRỢ CỦA AI.

Trong khuôn khổ báo cáo này, nhiệm vụ học tập được lựa chọn là viết một bài luận ngắn với chủ đề: “Vai trò của AI trong học tập đại học và yêu cầu sử dụng AI có trách nhiệm”.

1. Các prompt đã sử dụng

Trong quá trình thực hiện, các prompt sau đã được sử dụng: “Hãy đề xuất dàn ý cho bài luận 800–1000 từ về vai trò của AI trong học tập đại học.” “Phân tích lợi ích và rủi ro của AI trong học thuật từ góc nhìn sinh viên.” “Gợi ý các vấn đề đạo đức khi sinh viên sử dụng AI trong học tập.”

2. Đầu ra của AI

AI cung cấp dàn ý tổng quát cho bài luận, bao gồm phần mở bài, thân bài và kết luận, cùng với các ý chính như: AI giúp tăng hiệu quả học tập, nguy cơ lệ thuộc công nghệ, vấn đề gian lận học thuật và suy giảm tư duy phản biện. Nội dung này mang tính khái quát, phù hợp để tham khảo nhưng chưa đủ chiều sâu và chưa gắn chặt với bối cảnh học tập của sinh viên Việt Nam.

3. Đánh giá, chỉnh sửa và tích hợp đầu ra của AI

Sau khi tiếp nhận đầu ra của AI, người viết tiến hành đánh giá mức độ phù hợp và chính xác của thông tin. Các ý tưởng được chọn lọc, sắp xếp lại và phát triển thêm bằng lập luận cá nhân. Toàn bộ bài luận được viết lại bằng ngôn ngữ của người học, bổ sung ví dụ thực tiễn và quan điểm cá nhân, đồng thời loại bỏ các đoạn văn mang tính khuôn mẫu hoặc thiếu căn cứ. AI chỉ đóng vai trò là công cụ hỗ trợ định hướng, không can thiệp vào nội dung phân tích cốt lõi.

4. Trích dẫn việc sử dụng AI

Việc sử dụng AI được trích dẫn minh bạch trong bài luận như sau: "Trong quá trình xây dựng dàn ý và xác định các luận điểm chính, tác giả có tham khảo ý tưởng từ công cụ trí tuệ nhân tạo. Nội dung bài viết đã được chỉnh sửa, phát triển và chịu trách nhiệm hoàn toàn bởi tác giả."

PHẦN III. CÁC VẤN ĐỀ ĐẠO ĐỨC LIÊN QUAN ĐẾN VIỆC SỬ DỤNG AI TRONG HỌC THUẬT

Một trong những vấn đề quan trọng nhất khi sử dụng AI trong học thuật là ranh giới giữa hỗ trợ hợp lý và gian lận học thuật. Việc sử dụng AI để gợi ý ý tưởng, chỉnh sửa ngôn ngữ hoặc tham khảo tài liệu có thể được coi là hợp lý nếu người học vẫn giữ vai trò chủ động trong tư duy và sáng tạo. Ngược lại, việc nộp nguyên văn nội dung do AI tạo ra, không chỉnh sửa và không trích dẫn, là hành vi gian lận và vi phạm liêm chính học thuật.

Bên cạnh đó, vấn đề quyền sở hữu trí tuệ cũng cần được quan tâm. AI không có tư cách pháp lý của một tác giả, do đó người học không thể coi nội dung AI tạo ra là sản phẩm sáng tạo cá nhân. Việc trích dẫn công cụ AI khi sử dụng là cần thiết để đảm bảo tính minh bạch và trung thực trong học thuật.

Việc lạm dụng AI còn có thể tác động tiêu cực đến quá trình học tập và phát triển kỹ năng của sinh viên. Nếu phụ thuộc quá nhiều vào AI, người học có nguy cơ suy giảm khả năng tư duy phản biện, kỹ năng viết và nghiên cứu độc lập. Ngược lại, khi được sử dụng đúng cách, AI có thể trở thành công cụ hỗ trợ hiệu quả, giúp sinh viên học tập chủ động và sáng tạo hơn.

PHẦN IV. BỘ NGUYÊN TẮC CÁ NHÂN VỀ SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM TRONG HỌC TẬP.

Từ những phân tích trên, người viết đề xuất bộ nguyên tắc cá nhân gồm sáu nội dung:

1. AI chỉ là công cụ hỗ trợ, không thay thế tư duy con người.
2. Luôn minh bạch và trung thực khi sử dụng AI.
3. Kiểm chứng mọi thông tin do AI cung cấp.
4. Không nộp nội dung do AI tạo ra nguyên bản.

5. Tôn trọng bản quyền và liêm chính học thuật.
6. Sử dụng AI nhằm nâng cao năng lực học tập, không phải để né tránh nỗ lực cá nhân.

PHẦN V. INFOGRAPHIC MINH HỌA "SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM TRONG HỌC THUẬT"

